EMLÉKEZZÜNK KÖZÖSEN!

Ószivác helyén a régi Telek vagy Telekháza község feküdt. A mohácsi vész előtt mezőváros volt. 1590-ben említik először Szivács néven a török defterek.

Szivác községet az 1941. évi őszi magyar népszámlálás két községként vette nyilvántartásba. Ószivácnak összesen 8899 lakosa volt, ebből 4480 szerb, 1406 magyar és 2808 német nemzetiségű. Más nemzetiségű polgár csak elenyésző számban volt. Újszivác 2551 összlakosságából 19 görögkeleti szerbnek, 152 magyarnak, 2349 pedig német nemzetiségűnek vallotta magát. Újszivác 1796-ban önállósult a korábbi évtizedekben letelepített németek által létesített elkülönített településrészen, mint Borovszky írja, azért, mert „a németek a szerbekkel egy faluban nem tudtak megegyezni".

A magyar bevonuláskor a községben nem voltak áldozatok. A háborús bűnöket kivizsgáló vajdasági bizottságban nincs is említés Szivácról. A későbbi háborús években a magyar kémelhárítás tudomásunk szerint kilenc helybeli szerb polgárt tartóztatott le. Jórészüket el is ítélték.

A szerb polgárokra vonatkozó, főleg kötelező munkaszolgálatot előirányzó felsőbb rendelkezéseket itt is végrehajtották, de mindebbe a helybeli magyar polgároknak kevés beleszólásuk volt. Az 1942. évi januári „hideg napok" során sem voltak Szivácon áldozatok. Viszont 1943. január 7-én a hajnali órákban halálosan megsebesítettek egy szerb partizánt.

A háborús bűnöket kivizsgáló bizottság három helybeli magyar polgárt bűnösnek nyilvánított. Tehát három feltételezett bűnös volt az 1500-nál valamivel több magyar nemzetiségű polgár soraiból. Ez elenyésző szám. Így tehát a bosszúra és a megtorlásra semmilyen ok nem lehetett. Különösen akkor nem, ha tekintetbe vesszük, hogy a helybeli szerb és magyar lakosság között a háború előtti évtizedekben a viszony meglehetősen jó volt. A felszabadulás előtt a helybeli német lakosság zöme elmenekült, a magyar polgárok közül azonban erre a lépésre csak igen kevesen szánták rá magukat, mert mindenki úgy gondolta, hogy mivel senkinek sem vétett, nincs mitől tartania.

A bosszú mégsem maradt el!

Évekig nem volt szabad a faluban arról beszélni, mi történt 1944. november másodikán, de arról sem, hogy kik voltak a gaztettek felelősei és közvetlen elkövetői, pedig a faluban jóformán mindenki ismerte őket.

A hozzátartozók többsége a szomorú napra emlékezve – rendszerint titokban – virágot helyezett el a halmok alatt nyugvó ártatlan magyar áldozatokra és azután sietve távozott, nehogy abból is valami baj legyen!

Ennyi év után az itt élő népeknek jó volna kezet fogniuk egymással, békét kívánni egymásnak, és közösen emlékezni az ártatlan áldozatokra!

Azt mondjuk, aki csak a múltnak él, annak nincs jövője. Ugyanakkor a múltról alkotott tiszta kép nélkül nincs tárgyilagos képünk a jelenről és bizonytalan a jövőtudatunk is. A tisztázott múltra a közös együttélés miatt mindannyiunknak szüksége van. Így könnyebben tudunk együtt haladni a jövő felé!